

Ο πολυδιάστατος χαρακτήρας των δεξιοτήτων

Η κατοχή γνώσης δεν είναι το ίδιο με την ικανότητα εφαρμογής της. Το να κατέχεις μια δεξιότητα σημαίνει να μπορείς να κάνεις κάτι καλά. Η κατοχή μιας δεξιότητας απαιτεί γνώσεις, αλλά η γνώση δεν σημαίνει απαραίτητα την ύπαρξη δεξιοτήτων. Η γνώση του πώς λειτουργεί μια ανεμογεννήτρια δεν σημαίνει ότι ένα άτομο έχει την ικανότητα να επισκευάσει μία τέτοια.

Οι δεξιότητες είναι πολυδιάστατες, δυναμικές και διαδραστικές.

Η προώθηση ενός ανοικτού πλαισίου δεξιοτήτων σημαίνει «εκπαίδευση για την επαρκή γνώση ενός φάσματος ικανοτήτων μεγάλου εύρους που θα συμβάλουν στην άμβλυνση των προκλήσεων που θέτει το μεταβαλλόμενο παγκόσμιο πλαίσιο». Η παρούσα έκθεση χρησιμοποιεί τρεις ευρείες κατηγορίες δεξιοτήτων.

Οι **γνωστικές δεξιότητες** αναφέρονται στην «ικανότητα κατανόησης πολύπλοκων ιδεών, στην

αποτελεσματική προσαρμογή στο περιβάλλον, στη μάθηση από την εμπειρία, στην ανάπτυξη διαφόρων μορφών αιτιολόγησης, στην υπερνίκηση εμποδίων με τη βοήθεια της σκέψης». Γνωστικές δεξιότητες απαιτούνται για τη μάθηση, την επαγγελματική ανάπτυξη και την ανάπτυξη άλλων κατηγοριών δεξιοτήτων. Οι δεξιότητες μπορούν να διακριθούν σε θεμελιώδεις -οι οποίες περιλαμβάνουν βασική παιδεία / αλφαριθμητικό, αριθμητική, κριτική σκέψη και επίλυση προβλημάτων- και γνωστικές υψηλότερης τάξης, όπως κάποιες πιο προηγμένες εκδόσεις των προαναφερόμενων γνωστικών δεξιοτήτων και άλλες όπως η προσαρμοστική μάθηση.

Οι **κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες** είναι οι συμπεριφορές, οι στάσεις και οι αξίες που χρειάζεται ένα άτομο για να «πληθυνθεί αποτελεσματικά στις διαπροσωπικές και κοινωνικές καταστάσεις», καθώς και να «αντιμετωπίσει αποτελεσματικά και ηθικά τα καθημερινά καθήκοντα και προκλήσεις». Η αυτογνωσία, η ηγεσία, η ομαδική εργασία,

ο αυτοέλεγχος και τα κίνητρα είναι κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες. Μερικές φορές οι κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες αναφέρονται ως μη γνωστικές δεξιότητες, και περιλαμβάνουν τα αποκαλούμενα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας, τα οποία αντανakλούν σταθερά (διαχρονικά) πρότυπα αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο τα άτομα ανταποκρίνονται στις διάφορες καταστάσεις. Οι κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες είναι εγκάρσιες δεξιότητες, που σημαίνει ότι σχετίζονται με ένα ευρύ φάσμα τομέων. Συνεργούν με τις γνωστικές δεξιότητες, καθώς η επιτυχία στην αντιμετώπιση πολλών προκλήσεων στο χώρο της εργασίας και γενικότερα στη ζωή εξαρτάται και από τα δύο είδη δεξιοτήτων.

Τεχνικές δεξιότητες είναι οι αποκτηθείσες γνώσεις, η εμπειρογνωμοσύνη και οι αλληλεπιδράσεις που χρειάζεται ένας εργαζόμενος για την ικανοποιητική εκτέλεση των καθηκόντων που σχετίζονται με μια συγκεκριμένη εργασία. Οι τεχνικές δεξιότητες απαιτούν επάρκεια των γνώσεων, των υλικών, των εργαλείων και των τεχνολογιών που χρειάζονται για την εκτέλεση μιας εργασίας.

Οι γνωστικές δεξιότητες και οι κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες αλληλοενισχύονται. Τα άτομα με χαρακτηριστικά όπως η κινητήρια δύναμη (τα κίνητρα), η επιμέλεια, η επιμονή ή οι καλές κοινωνικές δεξιότητες είναι πιο πιθανό να διαθέσουν τον εαυτό τους στην απόκτηση γνωστικών δεξιοτήτων, καθώς και να έχουν θετικές σχέσεις στη ζωή τους. Εντούτοις, οι γνωστικές δεξιότητες διακρίνονται από τις κοινωνικο-συναισθηματικές. Η απόκτηση, νωρίς στη ζωή, μιας σταθερής βάσης και των δύο ειδών δεξιοτήτων είναι κρίσιμη, διότι και οι δύο συνκαθορίζουν τις τροχιές της ζωής. Τα άτομα με πρώιμα πλεονεκτήματα (με καλές αρχικές βάσεις και θεμέλια) τείνουν να αποκτούν περισσότερες δεξιότητες κατά τη διάρκεια της ζωής τους και είναι δύσκολο για όσους δεν έχουν αυτά τα πλεονεκτήματα να κλείσουν τα κενά (ή να μειώσουν τις διαφορές) με την πάροδο του χρόνου.

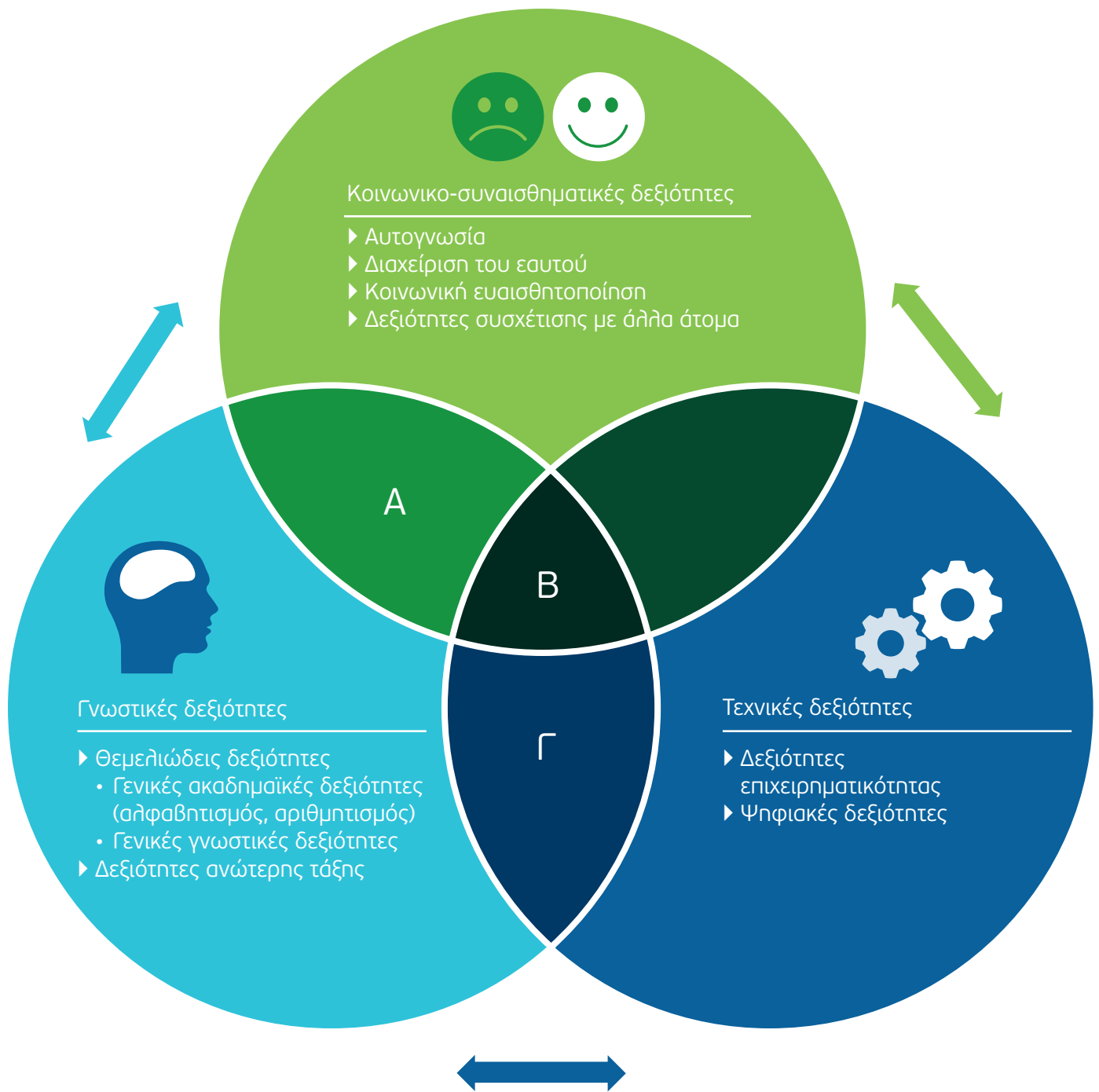
Οι δεξιότητες μπορούν να αποκτηθούν.

Διαφορετικά είδη δεξιοτήτων μπορούν να αναπτυχθούν με την πάροδο του χρόνου, ανάλογα με τη νευροβιολογική και ψυχολογική ανάπτυξη ενός ατόμου. Οι περισσότερες γνωστικές δεξιότητες αποκτώνται κατά τη διάρκεια της παιδικής ηλικίας, αλλά μπορούν να ενισχυθούν και κατά τη νεανική ηλικία. Η πρώιμη παιδική ηλικία είναι η βέλτιστη περίοδος για να αποκτηθούν οι θεμελιώδεις γνωστικές δεξιότητες επειδή αποτελούν προϋπόθεση για την ανάπτυξη περαιτέρω γνωστικών και κοινωνικο-συναισθηματικών δεξιοτήτων κατά τη διάρκεια των μεταγενέστερων αναπτυξιακών περιόδων.

Οι γνωστικές δεξιότητες ανώτερης τάξης αναπτύσσονται κανονικά στην ύστερη φάση της εφηβείας και την πρώτη φάση της ενηλικιότητας παράλληλα με τις τεχνικές δεξιότητες που είναι σχετικές με την αγορά εργασίας. Δεδομένων των ηλικιών που αντιστοιχούν σε περιόδους βέλτιστης ανάπτυξης δεξιοτήτων, οι θεμελιώδεις γνωστικές δεξιότητες συνήθως μαθαίνονται στο σχολείο και στο σπίτι.

Ομοίως, οι κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες μπορούν να αποκτηθούν κατά την ενηλικιότητα, αν και η βέλτιστη περίοδος είναι στην πρώτη παιδική ηλικία, ενώ το καλύτερο στάδιο για την (επαν)ενίσχυση τους είναι η πρώτη φάση της ενηλικιότητας. Αντίθετα, όμως, από τις γνωστικές δεξιότητες, ορισμένες κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες -όπως η αυτοεκτίμηση, η θετική ταυτότητα ή η ηγετική ικανότητα- αποκτώνται καλύτερα στη μέση παιδική ηλικία και κατά την εφηβεία. Παρόλο που οι νευροβιολογικές και ψυχοκοινωνικές βάσεις είναι ήδη εγκαθιδρυμένες σε αυτό το στάδιο, οι κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες μπορούν επίσης να γίνουν αντικείμενο μάθησης κατά την πρώτη ενηλικιότητα, μέσω νέων εμπειριών. Τεχνικές δεξιότητες μπορούν να αποκτηθούν σε ηλικίες και σε πλαίσια που αντιστοιχούν στους τομείς σπουδών ή εργασίας που επιλέγει κάποιος. Έτσι, αυτές οι δεξιότητες μπορούν να αποκτηθούν κατά τη διάρκεια όλης της ζωής, στο σχολείο και στο χώρο εργασίας, καθώς και μέσω ειδικής κατάρτισης και εκπαίδευσης.

Αλληλεπίδραση γνωστικών, κοινωνικο-συναισθηματικών και τεχνικών δεξιοτήτων

- A. Λήψη αποφάσεων, επικοινωνία, θάρρος, αυτοέλεγχος
- B. Επίλυση προβλημάτων, οργανωτικές δεξιότητες
- Γ. Τεχνικές δεξιότητες μεσαίου και υψηλού επιπέδου

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Cunha, Flavio, James J. Heckman, Lance Lochner, and Dimitriy V. Masterov. 2006. "Interpreting the Evidence on Life Cycle Skill Formation." In *Handbook of the Economics of Education*, Vol. 1, edited by Eric A. Hanushek and Finis Welch, 697–812. *Handbooks in Economics Series 26*. Amsterdam: North-Holland.
- Cunha, Flavio, James J. Heckman, and Susanne M. Schennach. 2010. "Estimating the Technology of Cognitive and Noncognitive Skill Formation." *Econometrica* 78 (3): 883–931.
- Cunningham, Wendy V., Pablo Acosta, and Noël Muller. 2016. *Minds and Behaviors at Work: Boosting Socioemotional Skills for Latin America's Workforce*. *Directions in Development: Human Development Series*. Washington, DC: World Bank.
- Duckworth, Angela L., and David Scott Yeager. 2015. "Measurement Matters: Assessing Personal Qualities Other Than Cognitive Ability for Educational Purposes." *Educational Researcher* 44 (4): 237–51.
- Durlak, Joseph A., Roger P. Weissberg, Allison B. Dymnicki, Rebecca D. Taylor, and Kriston B. Schellinger. 2011. "The Impact of Enhancing Students' Social and Emotional Learning: A Meta-Analysis of School-Based Universal Interventions." *Child Development* 82 (1): 405–32.
- Green, Francis. 2011. "What Is Skill? An Inter-Disciplinary Synthesis." LLAKEs Research Paper 20, Centre for Learning and Life Chances in Knowledge Economies and Societies, Institute of Education, University of London.
- Guerra, Nancy, Kathryn Modecki, and Wendy V. Cunningham. 2014. "Developing Social-Emotional Skills for the Labor Market: The Practice Model." *Policy Research Working Paper 7123*, World Bank, Washington, DC.
- Handel, Michael J., Alexandria Valerio, and María Laura Sánchez Puerta. 2016. *Accounting for Mismatch in Low- and Middle-Income Countries*. *Directions in Development: Human Development Series*. Washington, DC: World Bank.
- John, Oliver P., and Filip DeFruyt. 2015. "Education and Social Progress: Framework for the Longitudinal Study of Social and Emotional Skills in Cities." Report EDU/CERI/CD, Organisation for Economic Co-operation and Development, Paris.
- Kautz, Tim, James J. Heckman, Ron Diris, Bas Ter Weel, and Lex Borghans. 2014. "Fostering and Measuring Skills: Improving Cognitive and Non-cognitive Skills to Promote Lifetime Success." NBER Working Paper 20749, National Bureau of Economic Research, Cambridge, MA.
- Neisser, Ulric, Gwyneth Boodoo, Thomas J. Bouchard Jr., A. Wade Boykin, Nathan Brody, Stephen J. Ceci, Diane F. Halpern, et al. 1996. "Intelligence: Knowns and Unknowns." *American Psychologist* 51 (2): 77–101.
- Payton, John, Roger P. Weissberg, Joseph A. Durlak, Allison B. Dymnicki, Rebecca D. Taylor, Kriston B. Schellinger, and Molly Pachan. 2008. "The Positive Impact of Social and Emotional Learning for Kindergarten to Eighth-Grade Students: Findings from Three Scientific Reviews." Technical Report, Collaborative for Academic, Social, and Emotional Learning, Chicago.
- Pierre, Gaëlle, María Laura Sánchez Puerta, Alexandria Valerio, and Tania Rajadel. 2014. "STEP Skills Measurement Surveys: Innovative Tools for Assessing Skills." *Social Protection and Labor Discussion Paper 1421*, World Bank, Washington, DC.
- Sánchez Puerta, María Laura, Alexandria Valerio, and Marcela Gutiérrez Bernal. 2016. *Taking Stock of Programs to Develop Socioemotional Skills: A Systematic Review of Program Evidence*. *Directions in Development: Human Development Series*. Washington, DC: World Bank.
- Schönfeld, Manuel. 2017. "Work Readiness Assessment Tools in Comparison: From Administration to Z-scores." World Bank, Washington, DC.
- Taylor, R.D., E. Oberle, J. A. Durlak, and R. P. Weissberg. 2017. "Promoting Positive Youth Development through School-Based Social and Emotional Learning Interventions: A Meta-Analysis of Follow-Up Effects." *Child Development* 88 (4): 1156–71.
- Warhurst, Chris, Ken Mayhew, David Finegold, and John Buchanan, eds. 2017. *The Oxford Handbook of Skills and Training*. Oxford, U.K.: Oxford University Press.
- Winthrop, Rebecca, and Eileen McGivney. 2016. "Skills for a Changing World: Advancing Quality Learning for Vibrant Societies." Center for Universal Education, Brookings Institution, Washington, DC.